

'Een enkeltje hemel...?'

Datum: 11/01/2017

Jaargang: 11

Nummer: 1

Rubriek: Voor de Jongeren

Schrijver: Berdien Sikkens-Heres

Of wij dan leven of sterven, wij zijn van de Heere. 'Een voltooid leven, klaar zijn met het leven, zelf bepalen wanneer je dood gaat'. Het zijn veelgehoorde uitspraken van de laatste tijd. Misschien heb je het nieuws een beetje gevolgd. Dan weet je dat er weer iets nieuws bedacht is: hulp bij zelfdoding moet mogelijk worden. Nu is dat in Nederland nog strafbaar, maar dat zou eigenlijk niet meer zo moeten zijn, vinden een aantal mensen in de politiek. En dat vinden nog veel meer mensen in ons land. Hulp bij zelfdoding... Het is net even iets anders dan euthanasie, het gaat weer een stapje verder. Weer een stapje verder in een wereld waarin de mens alles zelf wil bepalen, waarin God geen plaats meer heeft. Een ver-van-mijn-bed-show, denk je misschien, dat interesseert mij niet of daar denk ik (nog) niet over na. Het is ook een lastig onderwerp, toch is aandacht voor dit onderwerp nodig. Ook als jongere is het goed om hierover na te denken en een mening over te vormen.

Het voorstel

Een aantal maanden geleden hebben de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de minister van Veiligheid en Justitie een brief gestuurd naar de Tweede Kamer waarin zij een voorstel doen om mensen die hun leven voltooid vinden, te laten helpen bij het beëindigen van hun leven. Oftewel: er moet hulp zijn als je jezelf wilt doden. Het gaat dan om mensen die niet ziek zijn maar wel hun leven 'klaar' vinden. Het moet wel onder strikte voorwaarden gebeuren, die nog verder uitgewerkt moeten worden. De ministers zeggen dat voor deze groep mensen in de huidige wet (Wet Toetsing Levensbeëindiging) geen ruimte is en dat daarom zo mogelijk deze wet aangepast moet worden. Ik citeer een gedeelte uit deze brief om het (hopelijk) wat duidelijker te maken:

'In de discussie gaat het over de groep mensen voor wie het leven geen betekenis meer heeft en voor wie het een (te zware) last is geworden om verder te moeten leven. Het gaat veelal om ouderen, die geen mogelijkheden meer zien om het leven in een zinvolle vorm voort te zetten, die moeite hebben met verlies van hun onafhankelijkheid, met verminderde mobiliteit, die een gevoel van eenzaamheid hebben mede door verlies van dierbaren, en die last hebben van algehele vermoeidheid, aftakeling en verlies van persoonlijke waardigheid. Het gaat over mensen die ondanks, aandacht en hulp van anderen, ondanks goede zorg niet verder willen leven. Om de regie over hun eigen levenseinde te kunnen voeren zullen zij over het algemeen hulp nodig hebben van derden. Bij afwezigheid van (ernstige) medische aandoeningen is er echter geen sprake van 'uitzichtloos en ondraaglijk' lijden met een medische grondslag, waardoor zij niet in aanmerking komen voor euthanasie of hulp bij zelfdoding als bedoeld in de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding (WtI). Hulp van derden is in die zin dan ook strafbaar. De vraag is op welke manier tegemoet kan worden gekomen aan de wens van deze groep mensen die uitzichtloos en ondraaglijk lijdt aan het leven zonder medisch grondslag, om meer regie te krijgen over hun eigen levenseinde'.

Meer regie over het eigen levenseinde: zelf willen bepalen hoe en wanneer je dood gaat. Als iemand vindt dat het leven voltooid is, moet er een middel beschikbaar zijn om er een einde aan te maken, zodat het wel op een waardige manier gebeurt. Dat is waar het nu om gaat.

Wat is het verschil?

Hulp bij zelfdoding en actieve levensbeëindiging is in Nederland nu ook al mogelijk. Er moet dan sprake zijn van ondraaglijk lijden zonder uitzicht op verbetering bij ziekte. Dat wordt euthanasie genoemd. Het voorstel dat er nu ligt, gaat nog een stapje verder, zoals in de inleiding al werd gezegd. Eigenlijk is het ook euthanasie maar nu hoeft er helemaal geen sprake meer te zijn van ondraaglijk lijden zonder uitzicht op verbetering bij ziekte. Ook een gezond persoon zou zijn of haar eigen leven kunnen beëindigen als hij of zij dat graag wil. Er wordt dan gezegd: deze mensen 'lijden aan het leven'. Dat betekent dat voor die mensen het leven geen waarde meer heeft, ze zien geen mooie toekomst meer voor zichzelf, dus mag het wel afgelopen zijn met het leven. De ziekte, het ondraaglijke soms pijnlijke lijden waarvan nu nog sprake moet zijn bij euthanasie is hierbij helemaal niet meer nodig.

Autonomie en zelfbeschikkingsrecht

Oei, wat een moeilijke woorden! Autonomie en zelfbeschikkingsrecht... Je hebt ze vast weleens gehoord, want het zijn veelgebruikte woorden tegenwoordig. In Nederland kunnen we niet meer zonder.

Eerst even een uitleg van deze woorden:

- Autonomie: onafhankelijkheid, los van alles, van alle gezag en autoriteit, individualistisch. De brief van beide ministers geeft dit als uitleg: 'de ruimte krijgen om je leven zelf vorm te geven, je eigen keuzes te maken, maar ook de ruimte krijgen om deze keuzes effect te laten hebben op jezelf. In het geval van mensen die hun leven voltooid achten en als gevolg hiervan een doodswens hebben ontwikkeld, houdt autonomie ook in zelf kunnen kiezen wanneer en hoe te sterven'.

- Zelfbeschikkingsrecht: dit is het toepassen van de autonomie, het recht hebben om zelf te bepalen wat je wilt doen, ook met je leven.

In Nederland moet de mens autonoom zijn en het recht hebben om zelf over het leven te bepalen.

En daar gaat het in de discussie over hulp bij zelfdoding ook om: als iemand niet zelf kan bepalen hoe en wanneer hij dood gaat, is de autonomie in gevaar. De autonomie van de mens moet centraal staan. Dat hoor je ook als je meningen van mensen over dit onderwerp hoort. Zo was er laatst een radio-uitzending over dit onderwerp waarin mensen konden reageren. Hieronder twee uitspraken van mensen die reageerden:

God en mens

Dat de HERE het leven heeft geschapen, weten we uit de Bijbel. De mens is als beeld van God geschapen (Gen. 1:26) en van God afhankelijk. God heeft de beschikking over het mensenleven; Hij geeft en neemt het leven op Zijn tijd (Job 1:21).

Als we kijken naar de relatie tussen God en mens kan er geen sprake zijn van een algehele autonomie van de mens oftewel dat de mens alles zelf bepaalt wat hij wil. Natuurlijk maken wij wel zelf keuzes in ons leven, maar wat is hierbij ons uitgangspunt?

In een relatie spreekt iemand waarop de ander antwoordt. Zo is het ook in de relatie tussen God en mens: God spreekt en de mens antwoordt, in geloof en gehoorzaamheid. In dit kader kunnen we dan ook beter spreken van een persoonlijke verantwoordelijkheid van de mens tot God van waaruit wij keuzes maken in ons leven. Steeds moeten wij ons in het maken van keuzes afvragen: is dit tot eer van God? Wat vraagt de Heere? En niet: wat wil ik of wat vind ik belangrijk?

Wat God zegt

Heel duidelijk zegt de HEERE in de wet: 'U zult niet doodslaan'. Dit gebod gaat allereerst over het doden van een ander. Maar als het doden van een ander verboden is dan toch zeker ook het doden van jezelf? Als we kijken naar het gebod dat de Here Jezus ons geeft in Matteüs 22:39: ... U zult uw

'Een enkeltje hemel...?'

Gepubliceerd in De Bazuin (<https://debazuin.nl>)

naaste liefhebben als uzelf, dan mogen wij onze naaste en onszelf zeker niet doden! Het leven moet beschermd worden, zowel je eigen leven als dat van een ander.

Maar als iemand nou verschrikkelijk lijdt en veel pijn heeft? Dan is het leven echt zwaar, heel zwaar... Dan kan het maar beter afgelopen zijn, toch? Dan kun je je misschien nog voorstellen dat iemand graag dood wil.

Men wil dan graag het lijden en de pijn ontvluchten en dat klinkt heel logisch. En nu moet het nog een stap verder: zelf bepalen wanneer je dood gaat zelfs als er helemaal geen sprake is van pijn en lijden! 'Ik ben het leven zat, het is mooi geweest dus het moet maar afgelopen zijn'. Daar komt het kort gezegd op neer.

Laten we nog even kijken naar wat de HEERE zegt over het lijden in het leven. De Bijbel zegt dat christenen hun kruis op zich moeten nemen en Jezus moeten volgen (Luc. 9:23). Het voorbeeld van Christus volgen, die het lijden niet ontvlucht heeft maar het juist heeft gedragen. Christus heeft geleden, zwaar geleden onder Gods straf, die eigenlijk voor ons was! Christus heeft helse pijnen moeten ondergaan. Zó erg hoeven wij niet meer te lijden, maar er is nog wel lijden en pijn in ons leven vanwege de zonde, maar: '... Heb goede moed: Ik heb de wereld overwonnen.' (Joh. 16:33b). Het blijft niet alleen bij het lijden. God heeft ons het leven gegeven, als een geschenk. Weliswaar een leven door zonden getekend, door onze eigen schuld. Maar Hij laat ons daar niet in zitten. Hij heeft ons wel hèt leven gegeven, door Zijn Zoon Jezus Christus. Ondanks dat er veel pijn, ziekte en verdriet is in dit leven, mogen wij weten dat het maar tijdelijk is. Het wordt beter, veel beter en dat mag onze troost zijn in dit leven! Er is dus uitzicht, en wat voor één!

Wel en niet gelovig

Tja, maar mensen die niet in God geloven zegt dit niet zoveel, denk je misschien wel. Zij zeggen: het is mooi als je dit gelooft en zo denkt, maar ik doe dat niet. Voor mij is er niets meer na de dood, dan is het gewoon afgelopen.

Een man van 84 jaar zei in een interview door de NOS over dit onderwerp: 'Ja, ik weet wel dat er mensen zijn die dat aan onze lieve Heer overlaten, maar ik ken geen onze lieve Heer. Ik vind het best, ik vind het prima maar mijn wereldbeeld houdt op bij de kist en daar moet ik op een nette manier in zien te komen!'

Mensen hebben zo hun eigen beeld van hoe het na de dood zal zijn. Of er een hemel of hel is zullen ze dan wel zien. En als men een enkeltje hemel wil, dan bepalen ze dat zelf wel. Hoe ongelofelijk triest en verdrietig! Het geloof in God wordt steeds minder en minder...

Een andere visie, een andere kijk op het leven. Dat maakt het gesprek hierover met elkaar zo moeilijk. Zal je er met elkaar uitkomen? Waarschijnlijk niet.

Wel moeten we bedenken dat alle mensen, op hun tijd, voor Gods aangezicht zullen verschijnen om verantwoording af te leggen (2 Kor. 5:10, Rom. 14:12). Het is een ernstige zaak! Laten we niet bang zijn om hierover te praten en te laten zien dat je leeft met God. En dat dat ook je visie op dit onderwerp bepaalt. Hierin kunnen we juist getuigen!

Het kan overal ter sprake komen. Misschien meer als je in de (ouderen)zorg werkt of een opleiding daarin doet. Maar het is ook niet verkeerd om er met familie en vrienden over te praten en zo je mening leren te verwoorden.

Laten we bidden of de HEERE ons de juiste woorden wil geven om met mensen te spreken over dit onderwerp. En heel belangrijk: bidden om de bekering van hen die God niet als Schepper van het leven erkennen.

- Wat zal er gebeuren, denk je, als het zover komt dat mensen inderdaad zelf kunnen bepalen wanneer ze dood gaan?

'Een enkeltje hemel...?'

Gepubliceerd in De Bazuin (<https://debazuin.nl>)

- 'Als je jezelf wilt doden, ben je egoïstisch'. Wat vind je van deze stelling?
- Wat zou jouw reactie zijn als iemand tegen jou zegt: 'Mooi dat je in God gelooft en gelooft dat Hij je wel zal helpen, ik bepaal liever zelf wat ik doe en denk'?
- Een uitspraak van Kees van der Staij (SGP) over dit onderwerp (aan ouderen die dood willen): 'We willen u eigenlijk niet kwijt, we willen u eigenlijk niet missen. Want u bent waardevol.' Denk hier eens over na. Welke taak/opdracht zou je hierin voor jezelf kunnen zien?